

Petr Mazanec – životopis

Petr Mazanec se narodil 8. prosince 1945 v Ústí nad Labem. Krátce po narození se jeho rodina přestěhovala do Děčína. Zde prožíval dětství ve velmi skromných poměrech, pocházel z početné rodiny se šesti dětmi. Rodina se často stěhovala, a tak Petr Mazanec mluví o „čtyřech domovech“ svého života: Děčín, Kamenice nad Lipou, Rytov u Černovic a Veselá u Počátek, kde žije dodnes, více než padesát let.

Dětství v Děčíně bylo poznamenáno chudobou, ale i silnými sociálními vazbami a intenzivním pobytem venku. Hrál si na škvárových hřištích, kde se děti učily fair play, a účastnil se různých her, které v něm podporovaly představivost a vztah ke světu kolem sebe. Už tehdy se u něj začínaly projevovat sklony k humanitním oborům – zejména k literatuře, dějepisu a zeměpisu.

V roce 1957 se rodina přestěhovala do Kamenice nad Lipou, kde Petr Mazanec prožil období dospívání. Zde dokončil základní školu (poté absolvoval jedenáctiletku). Právě toto město považuje za klíčové pro své mládí: prožil zde první lásky, taneční, dospívání a formování osobnosti. Kamenici nad Lipou i další menší města Vysočiny si zamiloval a vytvořil si k tomuto kraji silný vztah.

Třetím významným místem jeho života byl Rytov u Černovic, odkud pocházel jeho otec. Rodina zde vlastnila chalupu a Petr Mazanec zde trávil mnoho času. Právě krajina Černovická a Novocerekvická se stala jedním z jeho celoživotních inspiračních zdrojů. Své rodové kořeny má genealogicky zmapované až do poloviny 18. století (Bartoloměj Mazanec, kovář z Nové Cerekve roku 1754). Jeho předci pocházeli z různých sociálních vrstev – od čeledínů a děveček po sedláky, mlynáře a kováře.

Veselá u Počátek, kam se přiženil a kde žije přes půl století. S tímto místem je silně spjat a stal se jedním z jeho hlavních kronikářů a historiků.

Jeho rodiče se narodili roku 1914. Otec byl vyučený strojní zámečnický, za války pracoval v Praze u Křižíka a v Kabelovně, později působil jako úředník. Matka byla dlouho v domácnosti, protože vychovávala šest dětí; až v roce 1960 nastoupila do práce v textilním podniku Tylex v Kamenici nad Lipou. Rodina žila velmi skromně, zejména v 50. letech. Přesto Petr Mazanec vzpomíná na rodiče s úctou a považuje je za morální vzory. V rodině se objevila i těžká životní situace – jedna ze sester se narodila mentálně postižená, což kladlo velké nároky zejména na matku.

Po maturitě nastoupil Petr Mazanec ke studiu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy, kde v letech 1963–1969 studoval aprobaci český jazyk a dějepis.

K této volbě ho vedly přirozené sklony k literatuře, historii a čtení. Už během studia bylo jasné, že se bude věnovat učitelskému povolání, což byl také sen jeho matky. Ta si přála, aby děti dosáhly vzdělání a nemusely vykonávat služební povolání jako ona v mládí.

Po absolvování studia začal učit nejprve na základní škole, později přešel na Střední průmyslovou školu v Pelhřimově. Učitelské povolání vnímal ambivalentně: měl vztah k mladým lidem a ke svým oborům, ale těžce nesl kázeňské problémy a klesající motivaci žáků. Přesto zůstal učitelem po celý profesní život.

Právě na průmyslové škole se seznámil se svou budoucí manželkou Janou, absolventkou přírodovědecké fakulty, která učila matematiku a fyziku. Po roce známosti se vzali.

Možná by se tenkrát spíše hodilo
aby v Černovicích
pod nenápadným dohledem F. D. Mertha
v parku před zámkem
na podzim hrabal listí pod stromy
a v zimě odmetal z pěšin snůh

- - -

V lednu už padal snůh na snůh
Sám s ním jenom básně jeho básníků

Spal v podkrovním pokoji
hlavu dekou zpola přikrytu
s obličejem blízko zdi

Podával ženě količky na prádlo
Jako tenkrát mamince
Daleko

Dlouhá byla ulice Prokopa Holého
daleko bylo z Rytova do Vlkosovic

Skoro stále lesem
po cestě nebo pěšinou
Dolů k mokré louce
kde začínal potok
Pak dalším lesem Karla Jaromíra
pomaleji do vrchu
Chvillemi mohli si od rodičů odběhnout
spíš ale blízko nich
a v místech nejtmařejších
pevně za ruku

Veselá, srpen – září 1998

Vedle pedagogické činnosti se od mládí věnoval poezii. První básně psal již na střední škole, kolem patnácti let.

Skutečně osobitý básnický projev však našel až kolem třiačtyřicátého roku života. Inspirací mu byla především krajina, životní zkušenosti a vnitřní prožitky. Poezii chápal jako formu sebevyjádření a způsob, jak zachytit pomíjivost okamžiků i silné životní situace – šťastné i těžké. Významným motivem jeho tvorby je krajina Vysočiny, např. okolí Rytova a místa zvaného Šeborec.

Zároveň se začal systematicky věnovat regionální historii.

Po příchodu do Veselé se stal jedním z hlavních autorů a spoluautorů publikací o dějinách obce. Podílel se na vydání pěti knih věnovaných historii Veselé, včetně podrobného zpracování jednotlivých usedlostí a rodů. Spoluautorsky se podílel i na publikaci o významné rodačce Jarmile Kurandové. Regionální historii chápal jako službu místní paměti a pokračování osobního vztahu ke krajině, kde žije.

Zásadní vliv na jeho životní postoje měly politické události. Pamatuje 50. léta, měnovou reformu i smrt Stalina a Gottwalda. Silně prožíval kubánskou krizi roku 1962 i pražské jaro a invazi v srpnu 1968, kdy byl studentem. Nikdy nevstoupil do Komunistické strany Československa, což považoval za morální postoj vyplývající z nesouhlasu s okupací a normalizací. Účastnil se spontánních protestů a vnímal Palachovu oběť jako tragický, ale významný mezník.

Rok 1989 a pád režimu pro něj znamenaly především možnost svobodně psát, vyjadřovat názory a cestovat. Poprvé se dostal za hranice železné opony až v roce 1990 při školním zájezdu do Vídně.

V osobním životě založil rodinu, má dva syny, oba učitele, a tři vnuky. Rodinu chápe jako základní hodnotu a zdroj odpovědnosti vůči dětem. Žije ve Veselé, kde zůstává aktivní jako autor, kronikář a pamětník regionu.

Zkušenost s propagandou a křehkostí svobody v roce 1968 vedla Petra Mazance k formulování poselství, které považuje za klíčové: „Svět není černobílý a jednoduchá vysvětlení bývají nebezpečná. Neberte svobodu jako samozřejmost, přemýšlejte vlastní hlavou a nenechte si namluvit, že pravda je jednoduchá. Historie nás učí, že mlčení a pasivita mohou mít pro společnost vážné následky.“